

Marton Éva:

MOZART rendbe teszi a hangot

Egyszerre formabontó és hagyománykövető a Zeneakadémia december 8-án bemutatott új, az őseredetit megidéző Varázsfuvolaja.

A fiatalokkal színrre vitt, újrarendezett Mozart-mű színpadra állításáról kérdeztük az előadás művészeti vezetőjét, az operaszász Marton Évát.

AZeneakadémián korábban legfeljebb dalesteken csendültek fel áriák, most viszont Mozart legvarázslatosabb művével mintha új korszakot nyitna az építészeti pompáját visszanyerő Liszt Ferenc téri zenepalota. Mire készüljön a publikum?

Almási-Tóth András rendezői elképzelései szerinti mai, fiatalos, lendületes produkcióra, amely valóban más lesz, mint a megszokott adaptációk, ám tökéletesen hű

Wolfgang Amadeus Mozarthoz. A színházi funkciót visszanyerő, Solti Györgyről elnevezett egykori kisteremben valódi operát láthat a közönség.

A Solti Teremben elfér a szcenikai apparátusát, szereplőgárdáját és zenekari igényeit tekintve is nagyszabású mű?

Mit gondol Mozart korában miképp állították színpadra? A 18. században nem álltak rendelkezésre mindenhol nagyzenekarok, az énekesek is inkább színészek voltak – miként az első Papageno, a librettót író Schikaneder is. Az előadások zömében akkor anynyan zenéltek, ahány muzsikust e gybe tudtak verbuválni, ehhez igazodott aztán a hangszerezés is. Nekem is rá kellett ébrednem, hogy ha ragaszkodunk az általunk hagyományak tartott szokásokhoz, nem biztos, hogy jót teszünk. A Varázsfuvolánál ez azt jelenti, hogy a jó értelemben vett tradíciókövetés megöli a Mozartot és korát jellemző improvizációt. Ez vonatkozik a színpadra állításra is, hiszen a barokk színházak

sem voltak nagyobbak, mint a Solti Terem. Tehát tulajdonképpen a gyökerekhez térünk vissza. Ugyanakkor egyes kórusrészek kivételével nem húztunk egyetlen hangot sem, Almási-Tóth pedig a dalok sorrendbe állításával dramaturgiaiailag kifésülte az eredeti librettóban olykor erősen összegabalyodó, nehezen követhető történetet.

Ezt a célt szolgálta az újrarendezés is?

Rendezői ötlet volt, hogy Varró Dániel fiatalítsa a szövegkönyvön. Bevallom, az első változat sokkolt, annyira mai lett. Egy herceg például biztosan nem mondja azt a szolgájának, hogy kuss. És nem csak azért, mert a színpad szent hely – hanem mert életszerűtlen is. Végül éjszakákon át dolgoztunk a szövegen, a rendezővel, a nagyszerű zenekart vezénylő Alpaslan Ertüngaalp és Varró Danival közösen. Taktusról taktusra segítettem nekik, hogy énekelhető legyen minden hang, a pródázika igazodjék a ritmushoz és a dallamhoz, hol legyen

„a”, „á”, „é” vagy „l”, és mi lehet hangsúlyos, és mi hangsúlytalan. A férjem többször figyelmeztetett is a lakcímünkre, hátha azért nem találók haza, mert elfelejtettem.

A korrekciókkal a zeneakadémiai tanítványainak is kedvére járt?

A szereplők kiváló és tehetséges növendékek, illetve fiatal profik, nehezebb feladattal is megküdenének, de kétségtelen, hogy nagyon élvezik az új, mai szöveget, és a humoros, valóban nevetető részeket. Ugyanakkor kökeményen dolgoznak. Egy életre megtanulják, hogy aki Mozartot tud énekelni, mindenhol megállja a helyét, a Varázsfuvolát ugyanis nem lehet ordítani. Én is a bécsi Staatsoper legendás Mozart-előadásait próbálva szembesültem azzal, hogy Mozart rendbe teszi a hangot.

